

8. Контроль в системе внутрипроизводственного хозрасчета/Б.И. Валуев, Л.П. Горлова, В.В. Муравская и др. – М.: Финансы и статистика, 1987. – 239 с.
9. Ансофф И. Стратегическое управление: Сокр. пер. с англ./Науч. ред. и автор предисл. Л.И. Евенко. – М.: Экономика, 1989. – 519 с.
10. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посібник. – К.: «Знання-Прес», 2003. – 444 с.
11. Пушкар М.С. Метатеорія обліку або якою повинна стати теорія: Монографія. – Тернопіль, Карт-бланш, 2007. – 359 с.
12. Валуев Б.И. Проблемы развития учета в промышленности. – М.: Финансы и статистика, 1984. – 215 с.
13. Давидов Г.М. Аудит: теорія і практика: Монографія. – Кіровоград: ТОВ «Імекс-ЛТД», 2006. – 324 с.
14. Робертсон Дж.К. Аудит. – М.: КРМГ и Контакт, 1993. – 496 с.
15. Рудницький В.С. Методологія і організація аудиту. – Тернопіль: «Економічна думка», 1998. – 192 с.
16. Паламарчук А.И. Принципы и формы интеграции функции учета в усилении экономической безопасности промышленных предприятий//Дис... канд. экон. наук: 08.06.04. – Одесса: ОГЭУ, 2001. – 185 с.
17. Шурупов Г.В. Механизм управления материальным обеспечением деятельности промышленного предприятия//Дис... канд. экон. наук: 08.06.01. – Одесса: ОГЭУ, 2004. – 201 с.
18. Валуев Б.І. Організаційні можливості поглиблення інтеграційних процесів в управлінні підприємством//Наукові праці Кіровоградського державного технічного університету. Економічні науки. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит. – вип. 4. – Кіровоград: КДТУ, 2003. – 532 с.

Проведено теоретичний аналіз підходів до розгляду окремих видів внутрішнього контролю. Обґрунтовано його місце і значення в управлінні підприємством, цілісність і багаторівнівість організації, об'єкти і завдання контролю ЗЕД.

The theoretical analysis of approaches to consideration of separate kinds of the internal control is carried out. Its place and value in operation of business, integrity and многоуровневость the organisations, objects and problems of the control of foreign trade activities is proved.

УДК 005.57:005.52

Л.О. Ващенко, доц., канд. екон. наук

ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського, Донецьк

Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємств в сучасних умовах

Розглянута сукупність основних складових елементів інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану підприємств: інформаційна система, інформаційні технології та комунікативна середа. Відселені основні характерні риси кожного елементу та розглянутий їх взаємозв'язок.
інформаційне забезпечення, інформаційна система, інформаційні технології, комунікативна середа

Постановка проблеми і її зв'язок із найважливішими науковими та практичними завданнями. Процес управління являє собою інформаційну, тобто комунікативну, систему зі збору, передачі, обробки та зберігання інформації про об'єкт управління.

Розгляд інформаційного забезпечення в роботах фахівців з економічного аналізу, відбувається на підставі класифікацій та детального опису документів, які використовуються під час проведення аналітичних розрахунків [1, 2]. Однак, таке штучне спрощення не сприяє глибокому та повному розумінні даного питання. Спеціалісти з питань управління розглядають інформаційне забезпечення в більш

© Л.О. Ващенко. 2008

широкому розумінні: відокремлюють такі поняття як інформаційне забезпечення, інформаційний потік, інформаційна система, інформаційна технологія, комунікативна середовище; канали руху інформації; носії та передавачі інформації [3, 5].

Метою даної статті є розвинення теоретичних аспектів відносно сутності поняття інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємств.

Виклад основного матеріалу досліджень. Цілком логічним є необхідність більш глибокого та всебічного розгляду інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану, так як останній не лише виступає підсистемою в системі управління підприємством, але і сам уявляє собою систему, тобто потребує особливих прийомів вивчення та вдосконалення. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану є сукупність трьох складових елементів: інформаційна система, інформаційні технології та комунікативна среда – рис. 1.

Рисунок 1- Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємств

В основі розглянутої сукупності лежить інформація, яка і визначає необхідність та достатність розглянутих елементів для ефективного функціонування системи аналізу фінансового стану.

З урахуванням того факту, що інформація постійно «рухається»: отримується, переробляється, передається; необхідно вести мову про інформаційні потоки, які надходять до системи аналізу фінансового стану та забезпечують її функціонування. Кількість цих вхідних інформаційних потоків настільки велика, настільки складні зв'язки між ними, що вони потребують обов'язкової класифікації:

- за середою формування: внутрішні та зовнішні відповідно до підприємства;
- за організаційним регулюванням: формальні та неформальні;
- за періодичністю надходження: систематичні та випадкові;
- за ступеню значущості: суттєві та не суттєві;
- за формою надання інформації: систематизована та не систематизована;
- за джерелом формування: відповідно до структурних підрозділів підприємства (бухгалтерія, плановий відділ, відділ внутрішнього контролю тощо).

Наведена класифікація розглядає лише найголовніші види інформаційних потоків, які надходять до системи аналізу фінансового стану.

Представлені інформаційні потоки розглянути за середою формування: внутрішня среда підприємства та зовнішня. Виділені підсистеми в інформаційній системі підприємства, сформовані за функціональною класифікацією процесу управління підприємством. Взаємозв'язок між окремими підсистемами, який простежується завдяки інформаційним потокам свідчить, що на підставі інформації

отриманої від підсистеми аналізу фінансового стану відбувається регулювання подальшої діяльності управлінського персоналу підприємства.

Основна мета та призначення інформаційних потоків – це оптимізація роботи підприємства. Її досягнення відбувається за рахунок вдосконалення інформаційних потоків за багатьма ознаками. Серед яких, велике значення необхідно приділяти оптимальній організації інформаційних потоків. Поняття «оптимальна організація інформаційних потоків» потребує дотримання цілого спектра умов:

- рух інформації повинен відбуватися в намічені терміни і в необхідному обсягу;
- інформаційний обмін між окремими структурними підрозділами підприємства і посадовими особами має бути суворо регламентований;
- необхідно врахування екстрених варіантів одержання, обробки, передачі і зберігання інформації;
- передбачення персональної відповідальності посадових осіб за порушення термінів, перекручування змісту і порядку надання інформації.

Дотримання вимог періодичності, строків та форми надання інформації – це питання якості організації роботи управлінського персоналу.

Якісна характеристика інформаційних потоків тісно пов'язана з наступним елементом інформаційної системи та всього інформаційного забезпечення – інформацією.

Аналітична функція реалізується шляхом обробки інформації, яка надходить із інформаційної системи управління суб'єктом господарювання. Висновки і пропозиції, в тому числі і можливі прогностичні варіанти подальшого розвитку об'єкту аналітичної оцінки, передаються в систему управління підприємством з метою прийняття науково-обґрунтованих рішень та безпосередньої реалізації функції регулювання, яка призначена для досягнення об'єктом управління запланованого (бажаного) стану. Останнє підкреслює тісний взаємозв'язок між інформаційним забезпеченням та вирішенням проблем і завдань, які постають перед системою управління підприємством.

Серед основних якісних характеристик інформації, які дозволяють їй бути корисною, і з якими ми згодні, виділяють: достатність; своєчасність; доречність, порівнянність, достовірність, допомога при плануванні, контролі і розробці рішень; зрозумілість; економічність; сумісність; інформативність; істотність; зазначення витрат на виробництво товарів та інших функціональних витрат.

Наведені якісні характеристики інформації зумовлюють її корисність для прийняття відповідних управлінських рішень. Однак, потрібно врахувати, що наявність розглянутих властивостей не може повною мірою гарантувати існування раціонального інформаційного забезпечення – необхідне комплексне оптимальне співвідношення інформаційної системи, комунікативної середовища та інформаційних технологій.

Суб'єкти аналізу, з урахуванням переслідуваної мети, визначають необхідність використання тієї чи іншої фактографічної інформації. Якщо для внутрішніх користувачів є можливим одержання усієї фактографічної інформації, то інформація, якою володіють зовнішні аналітики, часто обмежена лише різними формами звітності. Вищевикладене дозволяє зробити логічний висновок відносно виділення звітності, як найбільш оптимального елемента інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану. Розглянемо більш детально інформацію, яка є необхідною для аналізу фінансового стану підприємства, та документи на підставі яких вона формується – рис. 2.

Рисунок 2 – Фактографічна інформація, яка необхідна для аналізу фінансового стану підприємств

Представлені види інформації формуються в системі бухгалтерського обліку підприємства та відображаються в первинних документах, облікових регістрах та формах звітності. Цілком очевидно, що використання первинних документів для оцінки фінансового стану підприємства не ефективно: необхідні додаткові трудові, часові та фінансові ресурси для систематизації та узагальнення початкової інформації. Фінансова звітність – головне джерело інформації, необхідної для оцінки фінансового стану; однак, її форма та зміст, які використовуються сьогодні, не можуть повною мірою задовольняти потреби аналітиків під час аналізу, саме тому виникає необхідність її вдосконалення.

Висновки. Таким чином, вивчення сутності інформаційного забезпечення аналітичного процесу в сучасних умовах дозволило виділити три складові елементи, які пов'язані між собою саме поняттям інформація: інформаційна система; інформаційні технології та комунікативна середа. Визначення основних критеріїв, що відрізняють інформацію від сукупності наявних даних та проведення критичної оцінки звітності підприємства обґрунтували необхідність використання фінансової звітності як основного джерела інформації при проведенні аналізу фінансового стану з метою сприяння досягненню загальної мети діяльності підприємства.

Перспективами подальшого удосконалення інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану, здатного на практиці реалізовувати принципи ефективного управління, є моделювання. Головні напрямки реалізації цієї методики повинні полягати у: структурному перегляді звітних форм; уточненні оцінки окремих статей у

відповідності до принципу обачності; укрупненні розділів для запобігання надмірної деталізації; доповненні форм фінансової звітності відносними показниками структури.

Список літератури

1. Гадзевич О.І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства. – К.: Кондор, 2004. – 178с.
2. Басовский Л.Е., Басовская М.В. Комплексный анализ хозяйственной деятельности. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 366с.
3. Балдин К.В., Уткин В.Б. Информационные системы в экономике: Учебник. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2005. – 395с.
4. Соколова Г.Н. Информационные технологии экономического анализа / Г.Н. Соколова. – М.: Экзамен, 2002. – 320с.
5. Информационные системы / Петров В.Н. – СПб.: Питер, 2002. – 688с.

Рассмотрена совокупность основных составных элементов информационного обеспечения анализа финансового состояния предприятия: информационная система, информационные технологии и коммуникативная среда. Выделены основные характерные черты каждого элемента и рассмотрена их взаимосвязь.

Complex of the main constituents of informational support of enterprise's financial state analysis is examined: informational system, informational technologies and communicative environment. The main features of each element and their interrelation are distinguished.

УДК 338.47

О.Є. Висока, аспірант

Кіровоградський національний технічний університет

Проблеми формування тарифів на послуги міського пасажирського автомобільного транспорту

У статті досліджено проблеми формування тарифів на послуги міського пасажирського автомобільного транспорту. На основі проведеного дослідження визначено заходи покращення фінансового стану та поліпшення умов діяльності підприємств міського транспорту в умовах державного регулювання тарифів. Запропоновано напрями удосконалення методики формування тарифів, що спрямовані на забезпечення збалансування інтересів суб'єктів пасажирських перевезень.

підприємства пасажирського транспорту, тарифи, тарифна політика, собівартість, регулювання, методика, формування тарифів

Пасажирські автомобільні перевезення мають важливе соціальне значення – виробництво, суспільно-політичне і культурне життя пов'язані з переміщенням людей, і в той же час є практичним обов'язковим елементом виробничої структури міського господарства.

Сучасний ринок міського пасажирського автомобільного транспорту складається з перевезення пасажирів автобусами, на таксі та легковими автомобілями на замовлення. Перевезення пасажирів автобусами на маршруті загального користування здійснюється у трьох відокремлених режимах: звичайному, експресному, маршрутного таксі.